

Træet

Et tværfagligt verdensmålsforløb

Træet er et religiøst grundsymbol. Biologisk set spiller træer og skove en hovedrolle som jordens lunger og som stedet, hvor biodiversiteten udfolder sig. Her møder børnene begge tilgange til træet.

Af Preben Medom Hansen, religionpædagogisk konsulent

Var Enterne miljøaktivister?

I Tolkiens fortælling om Ringenes Herre møder vores hobbit-helte de mægtige levende træer Enterne. De urgamle og kæmpestærke Enter er træernes vogtere, og de blander sig nødigt i andre væsners stridigheder. Men da Enterne ser, hvordan den onde Sarumann har fældet og ødelagt skovene for at hente træ til sine våbensmedjer, går de til modstand og knuser Sarumans fæstning. I Peter Jacksons filmatisering af »De to tårne« er miljø- og klimasymbolikken meget tydelig. Sarumans ødelæggelse af skovene bliver et billede på menneskets hærgen af vores klode. Og Enterne bliver billedet af naturen selv, der går til modangreb – eller måske blot et symbol på den styrke der skal til for at vende udviklingen.

»At tillægge træer symbolbetydning er ikke en ny idé opfundet af Tolkien eller Peter Jackson.«

Træet er et grundsymbol

At tillægge træer symbolbetydning er ikke en ny idé opfundet af Tolkien eller Peter Jackson. Igenem historien og over hele verden har træer optrådt i myter og fortællinger. I kristendommens skabelsesmyte har vi både Livets Træ, hvis frugter giver evigt liv, og Kundskabens Træ, der giver guddommelig indsigt. Vore nordiske forfædre kendte fortællingen om verdenstræet Ask Yggdrasil, som bar på alle de ni verdener, og hvis rødder nåede fra Udgård til Asgård.

Se en visuel guide til Yggdrasil – verdenstræer.

Ovennævnte træ-fortællinger/myter møder børnene i det undervisningsforløb, som den folkekirkelige skoletjeneste i Silkeborg KK44 og AQUA Naturfagscenter i fællesskab udbyder til kommunens mellemtrinnsklasser i dette skoleår. KK44 og AQUA har samarbejdet om flere forskellige skoleforløb, bl.a. Darwin på Noas ark, der handler om menneskenes ansvar for dyrene, naturen og hele skaberværket. Her laver børnene modellervoksdyr til arken – godt inspireret af dyrene i AQUA-parken. Imens vi hjalp ungerne med at lave giraffer og pingviner, foreslog jeg AQUA naturvejledere, om vi ikke skulle udvikle et projekt, der satte fokus på FN's Verdensmål om bæredygtighed – og den var de heldigvis med på.

Vi valgte træet som tema pga. de gode pointer og aktiviteter til både naturfagene og kristendoms-kundskab.

Naturfagligt

- CO₂ - O₂kredsløbet – skovene som klodens lunger
- Træers livsforløb
- Træ som ressource fx brænde

Kristendomsfagligt

- Træet som grundsymbol
- Træet som det uerstattelige. Naturen er det skabte, som mennesket skal vogte
- At plante et træ som et håbs-symbol som fx hos Luther

»Den rituelle handling tilfører betydning og indtrykskraft, som man ikke ville kunne opnå kun med ord.«

Symbolhandlinger

At udføre noget fysisk – en handling - husker man på en anden måde, end det man blot taler om. Måske fordi handlingen påvirker alle sanser og måske også taler mere til følelserne. Det er en af grundene til, at alle religioner benytter sig af ritualer. Den rituelle handling tilfører betydning og indtrykskraft, som man ikke ville kunne opnå kun med ord.

Når eleverne i april måned besøger AQUA er en af aktiviteterne, at de skal finde spirede agern i skoven. Hver elev får et agern, som plantes i en lille muldpotte. Potten får de med hjem sammen med en pasningsvejledning. I løbet af nogle måneder vil der - med god pasning og om Gud vil :-) - skyde et lille babyetræ frem. Desuden har naturvejlederne dyrket små et-års træer i et højbed. Disse træer skal eleverne hjælpe med at plante ud i et område af skoven, som skal genplantes. Træplantningen er både ren naturfaglig, men får i vores set-up også karakter af en ikke-religiøs symbolhandling: at man ved at plante et træ også planter et håb og samtidig giver et lille bidrag til en bedre CO₂-balance. Netop den »Vi kan alle sammen gøre noget«-tankegang, er, for mig at se, noget af det mest positive ved den måde Verdensmålene bliver præsenteret i øjenhøje på.

Det gode bål

Foruden træplantningen skal eleverne eksperimentere med at lave det mest effektive bål. Når vi afbrænder træ, så afgives den CO₂, som træet optog, mens det voksede. Derfor er træ CO₂neutralt brændsel. Men vi bør ikke afbrænde mere træ end højst nødvendigt, så hvordan optimerer vi vores energiforbrug? Eleverne forsøger sig frem med forskellige metoder i Naturcentrets store bålhytte. I eksperimenterne med brændebesparende madlavning laver vi et link til Afrika, hvor KFUM-spejderne har et samarbejdsprojekt, hvor unge både planter træer og bygger brændselsbesparende komfurer.

Som afslutning på formiddagen skal bålene selvfølgelig bruges til at fremstille noget spiseligt. Også her er menuen klimavenlig: Snobrød med fyld af melorme-mix.